

Про роздратований внутрішній орган

Микола Білокопитов

Становлення науково-технічної термінології – тривалий процес. А в наших умовах, коли науковці звикли послуговуватися мовою, а отже й термінами сусідньої держави (наслідок перебування в імперських обіймах) – це ще й додатковий клопіт, бо, як відомо, легше вивчитися, ніж перевчитися. Проте помалу рідна українська науково-технічна термінологія утверджується в різних сферах, зокрема, й у медицині.

Мені як літературному редакторові наукових медичних видань впритул доводилося стикатися з правилами вживання термінів, а по суті, самому вчитися, а потім інших навчати. І через півтора-два роки інтенсивної роботи в цьому напрямку науковці – постійні автори наших видань — припинили писати "інфаркта міокарду" (правильно – інфаркту міокарда), "вивчаєме запитання" (досліджувана проблема) і т.п. Оскільки ж грамотності у вживанні термінів із боку авторів додалося, то, зрозуміло, в літредактора клопоту зменшилося, що не могло не радувати останнього. Але, звичайно ж, траплялися випадки. Ось один із них.

Редакція готувала вже повністю зверстаний і вчитаний рукопис журналу до відправки в друкарню. У цей час зі столиці електронною поштою надходить наукова робота з розряду термінових. Тобто, у київського автора "на носі" був захист дисертації й не вистачало однієї публікації. Узагалі, ситуація знайома й редакція зазвичай іде назустріч авторам. Отже, роботу без попереднього читання відразу заверстали й мені порадили по діагоналі (себто, поверхово) проглянути текст. Мовляв, рецензенти в супровідних документах зазначені солідні – обидва доктори наук, тому серйозних помилок бути не повинно.

Проте вже з першого прочитаного речення стало зрозумілим, що шановні рецензенти акцентували свою увагу на суто науковій цінності роботи. Що ж стосується граматики, стилістики, пунктуації й, що особливо важливо – правильного застосування медичної термінології, тут, як мовиться, кінь не валявся. Чимало "перлів" із цієї роботи потрапило до записника літредактора. А про найоригінальніший із них – окремо. Оскільки в дослідженні йшлося про проблеми кишково-шлункового тракту, то практично в кожному абзаці автор замість терміну "подразнення" застосовував у різних комбінаціях слово "роздратування". Наприклад: "синдром роздратованої кишки", "внаслідок роздратування кишечника", "роздратування шлунка", "неправильне харчування призводить до ще більшого роздратування кишечника" тощо.

У тих, хто хоч трохи знайомий із правилами вживання медичних термінів, подібний текст викликає цілком очікуваний гумористичний ефект. Літредактор уголос читав, а вся редакція відповідно реагувала на почуте. У цей час із Києва зателефонував один із рецензентів цієї роботи, щоб поцікавитись, як там справи в його протезі. Коли йому процитували одне з речень, звернувши увагу на терміни "подразнення" й "роздратування", дзвонювач почав вибачатися й реготати. Очевидно, з почуттям

гумору в столичного доктора наук було все в порядку. Він ще попросив:

— Ви, будь-ласка, поправте все, як треба, а я швиденько піду на кафедру, поясню колегам від чого кишечник буває роздратованим...

Після цього випадку ми й самі в редакції почали застосовувати цей термін. Як тільки в животі забуркотить, діагноз безпомилковий: шлунок роздратувався...